ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೇ ಸಬಲ ಕೃಷಿಯ ಜೀವಾಳ

ಬಿ. ಎಂ. ಚಿತ್ತಾಪೂರ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ರಾಯಚೂರು – ೫೮೪ ೧೦೧

☎: ೯೭೪೩೪೩೬೬೫೯ ಮಿಂಚಂಚೆ: basavarajc7@gmail.com

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾತಾವರಣದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬಲಹೀನವಾಗುವುದೋ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಕಸಬುಗಳನ್ನರಸಿ ನಗರ-ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ರೈತರು ವಲಸೆ ಹೋಗುವರೋ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೃಷಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಬಲಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವಲ್ಲವೆ. ರೈತ ಬದುಕಬೇಕಲ್ಲವೆ, ಯಾರಾದರು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಿ, ಇಲ್ಲ ಬಿಡಲಿ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೆ. "Necessity is the mother of invention (ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತಾಯಿ)" ಎಂಬ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ. ಇರಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ರೈತ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೊರೆ ಹೋದುದು. ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೊರಗೆ ಹುಡಕಲು ಹೋಗಬೇಡ ಅಲ್ಲಿಯೆ/ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಇದೆಯೆಂದು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ ಸರಿ.

ನೆಲ-ಜಲ, ಜೀವ–ಜಂತು, ಪ್ರಾಣಿ–ಸಸ್ಯ, ಹೆಣ್ಣು–ಗಂಡು, ಇತ್ಯಾದಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೇ ಜಗದ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಜೀವಾಳವೆಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವೂ ಹೌದು. ಇಲ್ಲದಿರೆ ಸೊಗಸೆಲ್ಲಿ ಈ ಜಗದಲಿ? ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸಬಲ ಕೃಷಿಗೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೆ ಜೀವಾಳ. ಇದು ಕೇವಲ ಸಸ್ಯ (ಬೆಳೆ) ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಕೃಷಿಯೇತರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತ ಕಸಬುಗಳ ಸಂಕ್ರಮಣ (ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ) ವಾಗಿರಲೂಬಹುದು. ಒಂದು ಮಾತು ನಿಜ. ಮೂಲತಃ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದುದಲ್ಲ. ಇದು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಜೀವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ. ಸರಳ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗ. ನಿಜ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಕಸನದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯೂ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಕೃಷಿ ಇಲ್ಲದೆನೆ ಬದುಕು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; **'ಕೃಷಿ ವಿನಾಂ ನಾ ಜೀವನಂ'** ಎನ್ನುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವೀಗ ಬಂದು ತಲುಪಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷಿಯು ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಕೂಡ. ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂಥಹ ಅನೇಕ ಬದಲಾಣೆಗಳು ವಿಮರ್ಶೆಗೂ, ಮತ್ತು ವಿವಾದಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲೂ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳಂತೂ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋದಿಸುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಗುಂಪುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭೂಖಂಡಗಳೆ ಇವೇಯೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ನಿಜ. ಮೂಲತಹ ಕೃಷಿಯು ನೈಸರ್ಗಿಕದತ್ತವಾದ ಸಸ್ಯ ವೈವಿದ್ಯತೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೆ ವಿಕಸನ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ಸದೃಢವಾಗಿಯೆ ಬೆಳೆದಿದೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೆ ವೈವಿದ್ಯತೆಯ ಅಡಿಪಾಯ ದೂರಾದರೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿರತೆ ಮರೀಚಿಕೆಯೇ ಸರಿ.

ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಯಲುನಾಡಿನ/ಬರದನಾಡಿನ ಈಗಿನ ವಿಜಯಪುರ ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಂಚಿನ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಬಿಳಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಳುಗಟ್ಟಿಯಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹಾಲ್ಗಾಳಿನಿಂದ ಗಟ್ಟಿಕಾಳಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಂಟದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹಕ್ಕಿ ಕಾಯುವಾಗ, ಕೂಗಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕವಣೆಯಿಂದ ಕಲ್ಲು ಬೀಸಿ ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಓಡಿಸಿದರೆ ಆಕಡೆ ತುದಿಯ ರೈತ ತನ್ನಲ್ಲಿಂದ ಹಕ್ಕಿ ಗುಂಪನ್ನು ಬೆರೆಡೆಗೆ ಓಡಿಸುತಿದ್ದ. ಜೋಳದಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋಂದು ವೈವಿಧ್ಯತೆ. ಸೀತನಿ ಜೋಳ, ಕಡುಬಿನ ಜೋಳ, ಅಳ್ಳಿನ ಜೋಳ, ದೋಸೆ ಜೋಳ, ಕಾಗಿಮೋತಿ ಜೋಳ, ಗುಂಡುತೆನೆ ಜೋಳ, ಒಂದೇ ಎರಡೇ. ಜೋಳದ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಣ ಬೇಸಾಯದ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಜಯಧರ ಹತ್ತಿ, ಕಡಲೆ, ಗೋಧಿ, ಅಗಸೆ ಮತ್ತು ಕುಸುಬೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಲಿ ಪುಂಡಿಸೊಪ್ಪು, ಬೆಂಡಿ ಇಲ್ಲವೆ

ಸೌತೆ, ಕಡಗಲ, ಪುಟ್ಟಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ರೈತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಏನೆಲ್ಲ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಎರೆಹೊಲದ ಕೊರಕಲ ಬಿಡಿನಲ್ಲಿ ಹೂಜೇನು (ಸಣ್ಣಜೇನು) ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಬಂಡಾರವೇ ಆಗಿತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಆ ಒಣ ಬೇಸಾಯದ ಚಿತ್ರಣ.

ರೈತನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಊಟವೂ ಅಷ್ಟೇ ಸರಳವಾಗಿತ್ತು. ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ, ಪುಂಡಿ/ಬದನಿ ಪಲ್ಯ, ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ/ಸೌತೆಕಾಯಿ, ನುಚ್ಚು, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ/ಜೋಳದ ಅಂಬಲಿ, ಕಡಲಿ ಹಿಟ್ಟು, ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ–ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಂಪನ್ನಗಳೆ. ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲೆ ಬಿಡಾರ. ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಹಂತಿ ಕಟ್ಟಿ ರಾಶಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಶಿ ಜೋರಾದ ವರ್ಷ ಹಲಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಸಾಲು ಸಾಲು ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆ ೧೯೭೨–೭೩ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ರೇಶನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೆರಿಕದ ಕೆಂಪು ಜೋಳವನ್ನು ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಂದು ಕಂದು ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ. ಕಲಬುರಗಿಯ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಶರಣ ಬಸವ, ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಿಂದು ಉಳಿದಿದ್ದು ತನಗೆ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸಾರಿದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೀತಿ ಅಂದಿನ ಜನರಲ್ಲೂ ಇತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಯಲುನಾಡಿನ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಗುಬ್ಬಿಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಮನೆ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪರಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಗೂಟಕ್ಕೆ ನೇತು ಹಾಕಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ರಣವೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂಭ್ರಮವೆ ಆಗಿತ್ತು. ಯಾವ ಬೆಳೆ ಹೆಸರಿಸುತ್ತಿರೋ ಆ ಬೆಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಅಲಸಂಧಿ, ವಠಾಣಿ, ತೊಗರಿ, ಶೇಂಗಾ, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಜೋಳ (ಮುಂಗಾರಿ ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರಿ), ಗೋಧಿ, ಬಟಾಟಿ, ಹತ್ತಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಬದನೆ, ಈರುಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ, ನೀರು ನಿಂತ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತ; ಒಂದೇ, ಎರಡೇ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಿಶ್ರ/ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳಂತೆ. ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಚರಗ ಚೆಲ್ಲುವುದು, ಶೀಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಆಚರಿಸಿ ಭೂಮಾತೆಗೆ ನಮ್ಮ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಹಾಗೆಯೇ ಹಂಗಾಮಿನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಸವ ಜಯಂತಿ ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಬಸವನನ್ನು ಮತ್ತು ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ದನದ ಹಟ್ಟಿ; ಹಟ್ಟಿ ಲಕ್ಕವ್ವನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ರೈತರು ಕೃಷಿಗೆ ಬಲ ನೀಡುವ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಕಲ ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧನ್ಯತೆ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಸರ್ಗದಿಂದಾಗಿಯೇ ಕೃಷಿ, ನಿಸರ್ಗವೇ ಕೃಷಿಯ ಬಲವೆಂಬುದು ಅವರು ಕಂಡ ಸತ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ: ವಿಜಯಪುರದ ಎರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಜೋಳವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಪದವಿ ಪಡೆದರೂ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಾವನೆ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬದಲಾವಣೆ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ಡಿಸೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಣಾಂತರ ಅದೇ ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಡೋಣಿ ನದಿಯ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುದ ನೋಡಿ ದಂಗಾದೆ. ಅದೇ ಹಳ್ಳಿಯ ದಾರಿ. ಎಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನೋ ಅಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ದಾಳಿಂಬೆ ತೋಟಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದವು (ಕೇವಲ ಎರಡಿಂಚು ಕೊಳವೆ ಭಾವಿ ನೀರಿನಿಂದ). ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜೋಳ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡೆ ಸೊಗಸಾದ ತೊಗರಿ ಬೆಳೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿತ್ತು. ತೊಗರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಅದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಪಾನದ ಬೆಳೆ ಬೇರೆ ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕದಿಂದ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಯ ಸೊಗಸಿಗೆಯೇನು ಕಡಿಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಣ ಗೋಧಿ (ಬೀಜಗಾ ಹಳದಿ) ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಂತಿತ್ತು. ವಿಜಯಪುರ ನಗರದ ಸಮೀಪದ ಹೊಲಗಳೆಲ್ಲ ಇದೀಗ ಜನವಸತಿ ಬಡಾವಣೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ.

ಇದೇ ಬದಲಾವಣೆ ವಿಜಯಪುರ– ಹುನಗುಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಒಣಬೇಸಾಯ ಕೇಂದ್ರ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಹಿಟ್ನಳ್ಳಿ ಫಾರ್ಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೋಳದ ಬೆಳೆ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಹೊರಗಡೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರೈತರು ತೊಗರಿ, ಸೂರ್ಯಪಾನ,

ತೊಗರಿ + ಸೂರ್ಯಪಾನ ಅಂತರಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೆಣಸಿನ ಬೆಳೆ ಒಣ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನೆ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ + ಈರುಳ್ಳಿ ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯವಲ್ಲದೆ ಈರುಳ್ಳಿ – ಜೋಳದ ಸರಿಪಳಿ ಬೆಳೆಯೋಜನೆ ಅವಿಷ್ಕಾರಿ ರೈತರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ 'ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು' ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೆಂದರೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಬಹುದು.

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾತಾವರಣದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಬಲಹೀನವಾಗುವುದೋ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಕಸಬುಗಳನ್ನರಸಿ ನಗರ–ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ರೈತರು ವಲಸೆ ಹೊಗುವರೋ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೃಷಿ ವೈವಿದ್ಯತೆಯನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಬಲ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವಲ್ಲವೆ. ರೈತ ಬದುಕಬೇಕಲ್ಲವೆ, ಯಾರಾದರು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಿ, ಇಲ್ಲ ಬಿಡಲಿ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೆ. "Necessity is the mother of invention (**ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತಾಯಿ**)" ಎಂಬ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ. ಇರಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ರೈತ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮೊರೆ ಹೋದುದು. ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕಲು ಹೋಗಬೇಡ ಅಲ್ಲಿಯೆ/ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೆ ಇದೆಯೆಂದು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸತ್ಯವೇ ಸರಿ.

ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರೈತರು ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿದರೇನಾಯಿತು. ಇತರರು ಆ ಸ್ಥಾನ ತುಂಬಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ಈದೀಗ ಒಣಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಲಂಬಾಣಿ ಜನ. ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಇವರಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುವಿಗಳು ಬೇರೊಬ್ಬರಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಿಯರು. ಇವರೆಲ್ಲಿ ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ಆಕಳು/ಎಮ್ಮೆ, ಆಡು, ಕುರಿಗಳಿರಲೇಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಆಡು ಸಾಕಣಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಉಪಕಸಬುಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಕೃಷಿ, ಸಬಲ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನದು. ಇವರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಗುಟ್ಟು ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಗುಡಾರ ಹೂಡುವಿಕೆ. ಗುಡಿಸಲಿನ ಸುತ್ತ ನಿಂಬೆ, ಕರಿಬೇವು, ತರಕಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಬೇರೆ. ತರಕಾರಿ, ಮತ್ತು ಬಿಟಿ ಹತ್ತಿ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲೂ ಬಲು ನಿಷ್ಣಾತರಿವರು. ಇತರರಂತೆ ಗೈರು–ಹಾಜರಿ ಕೃಷಿಕರಿವರಲ್ಲ. ಇವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಂತೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೃಷಿಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ **'Family farming– ಕುಟುಂಬ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ'**ಯ ವರ್ಷ ಮುಗಿದಿದ್ದರೂ ಕುಟುಂಬ ಕೃಷಿಯ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ನಾವು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಲಂಬಾಣಿ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲೇ.

ಅದರಂತೆ ತುಂಗಬಧ್ರಾ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸಿಬಂದ ಆಂಧ್ರ ಮೂಲದ ರೈತರೂ ಅಷ್ಟೆ ಸಾಹಸಿಗರು, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುವಿಗಳು, ಅನ್ವೇಷಕರು, ಅವಿಷ್ಕಾರಿ ಕೃಷಿಕರು. ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸನಿಹದಲ್ಲೇ ಇತರ ಜೊತೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವರು. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಎಲ್ಲ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು (ಭತ್ತ ಇಲ್ಲವೆ ಆಪ ಹುಲ್ಲು) ಹೊಚ್ಚಿದ ಗುಡಿಸಲುಗಳೆ. ಬಹುಷ, ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು (ರೈತರೆನ್ನುವುದು) ಮರೆಯಬಾರದು ಎಂದಾಗಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ತಲ್ಲೀನತೆ– ವ–ತನ್ಮಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತೆಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಭಾವನೆಯೋ ನಾ ಕಾಣೆ. ಆದರೆ ಬಹಳೆ ವೃತ್ತಿಪರರು. ಭತ್ತ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಹತ್ತಿ ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವಾಗಲು ಪೈಪೋಟಿ ಬೇಸಾಯ. ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಇವರುಗಳು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರೂ ಅತೀವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಪೀಡೆನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸುವರೆಂಬ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಇವರ ಮೇಲಿದೆ.

ಏನಿದ್ದರೂ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಡುವ ಕೃಷಿಗೆ ಇವರೂ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಬಿಹಾರಿನವರಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಲಗ್ಗೆಯಿಟ್ಟು "**ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ** (Commercial agriculture)" ಕೈ ಹಾಕುವರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ, ಇತರರು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇಂತವರಿಂದಾದರೂ ಕೃಷಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆಯೆಂದು. ಬಹುಷಃ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರೆ ಯಾರಾದರು ಈ ವಿಷಯ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಆಂಧ್ರ ಕೃಷಿಕರು ಅನ್ವೇಷಕರು, ಅವಿಷ್ಕಾರಿ ಕೃಷಿಕರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ನಿಜ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಭತ್ತದ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಇವರಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರು ಕಾರಣ? ಇವರು ಬಳಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ನವೀನ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೂಡ. ಇವರಿಂದಾಗಿಯೇ ಭತ್ತ ಒಕ್ಕುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಉತ್ತರದ ಪಂಜಾಬಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದುದು. ಈ ವಿಷಯಗಳು ಇವರಿಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರಿಗಿಂತಲೂ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ ಇವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿಖರವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತದೆ. ವಾತಾವರಣ ಬದಲಾವಣೆಗೂ ವಿಶೇಷ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ರೈತರಿಗೆ ಭತ್ತವನ್ನು ತಡವಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದ/ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಈ ರೈತರು ಭತ್ತದ ಕಟಾವು ಸಮಯದಲ್ಲೆ ಸಾಸಿವೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಎರಚಿ ಎಕರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡರಿಂದ ಆರು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ವರೆಗೂ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಬೀಜ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನಾವ ಖರ್ಚೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗ ಇದು ರಾಯಚೂರಿನ ನೀರಾವರಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದವರೂ ಇದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷ ಭತ್ತದ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಕೆಲವೊಂದು ರೈತರು ಸೌತೆಯ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೂಡ ಇದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಎರಡನೆಯ ಭತ್ತದ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ **ಪಿಳ್ಳಿಪೆಸರು** ಎಂಬ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದ್ವಿದಳ ಹಸಿರುಗೊಬ್ಬರದ ಬೀಜವನ್ನು ಎರಚುವುದು ಕೂಡ ಸರ್ವೆಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೀಗೆ ಭತ್ತದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭದ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳೆ ರೈತರು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಾಳಜಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲವೆ?

ಇದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಇವರು ತಮ್ಮ ಇತರ ದಿನದಿತ್ಯದ ಆಹಾರ ಬೇಡಿಕೆ (ತರಕಾರಿ, ನಿಂಬೆ, ಕರಿಬೇವು, ನುಗ್ಗೆ, ಹೂಗಿಡಗಳು, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಗಳಿಗಾಗಿ ಮನೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಕರೆ–ಎರಡೆಕರೆ ಗಾತ್ರದ ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಭಾವಿಯಾಳದ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೂ ತೊಡಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂಡದ ಸುತ್ತ ಬಾಳೆ, ತೆಂಗು, ಮಾವು ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಬಾತುಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದುಂಟು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಪ್ಪದೇ ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳಿಯ ಜಾತಿಯವುಗಳನ್ನು (ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಭತ್ತದ ಮೇವಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳುವುದರಿಂದ) ಸಾಕುವುದುಂಟು. ಕೆಎಂಎಫ್ ಗೆ ಹಾಲು ಮಾರದಿದ್ದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಲು ಮನೆಯ ಹೈನೆ ಆಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಾಯಚೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಒಣ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ರೈತರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಮೇಕೆ–ಕುರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ವಿವಿಧ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಆದರೆ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಕೃಷಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರದ ಗಡಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮರಾಠಿಗರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣವೇ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೇಸಾಯ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಂತೂ ಖಾಯಂ ಆಗಿದೆ. ಇದರಂತೆ ರಫ್ತಾಗುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ (ರತ್ನಾಗಿರಿ ಆಪುಸ್) ಉತ್ಪಾದನೆ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯ. ಈ ಮಾವಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳ ಸುತ್ತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬೇಳೆಕಾಳು ಬೇಸಾಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ಟೈಲೋಜಾಂತಸ್ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆ ಬೇಸಾಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸವಕಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಾರಜನಕ ಪೋಷಕಾಂಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಫಲವತ್ತುಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾದಭರಿತ ಹಸಿರು ಮೇವು ದೊರೆಯುವುದು (ಕುರಿಗಳಿಗಂತೂ ಈ ಮೇವು ಬಲು ಇಷ್ಟ).

ಇನ್ನು ಇವರ ಕೃಷಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯ ಬೆಳೆ ಸೊಂಪಾಗಿ ಸಮನಾಗಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸೈನಿಕರಂತೆ ನೀಟಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಇತರೆಡೆ ಕೂಳೆ ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಬರದಿದ್ದರೆ ಮೊದಲ ಬೆಳೆಯಂತಹ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಬೆಲ್ಲ ಕೂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಜಗತಪ್ರಸಿದ್ಧ. ನಿಖರ ಕೃಷಿಯೋಜನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರದೇಶವೆನ್ನಬಹುದು. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮರದ ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದಿಲ್ಲಿ. ಕಾಲುವೆ ನೀರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ತೆರೆದ ಭಾವಿಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದು ನೀರಿನ ಉತ್ತಮ ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಂತೂ ಯತೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಡೈರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ಡೈರಿಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸದೃಢವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಇನ್ನೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಗಿಡಗಳ ಜೊತೆ/ಮಿಶ್ರ ಕೃಷಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ತೆಂಗು, ಅಡಕೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿ; ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ, ಕೊಕೊ, ಪಾಯಿನಾಫಲ್ ಮತ್ತು ಚೊಗಚೆ; ನೆರಳಡಿ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಂಬಾರು ಗಿಡಗಳ ಕೃಷಿ ಕಣ್ಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸಾಗವಾನಿಯಂತೂ ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯ ರಶ್ಮಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಮಾಡುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅಂಕುಶವಿಲ್ಲದೆ ಕಡಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸದಾ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಆನೆ ಹುಲಿಗಳು ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಲಗ್ಗೆಯಿಡುತ್ತಿರುವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ನಾವು ದುರಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಇಂತಹುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದು, ಎಚ್ಚರವಿರಲಿ.

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೆಳೆ–ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಭೂಮಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಬೆಳೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವ ವಾತಾವರಣದ ಕಳವಳಕಾರಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಸಸ್ಯ, ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಾಧರಿತ ಉಪಕಸಬುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ. **ಹೀಗಾಗಿಯೇ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಕೃಷಿಯ ಜೀವಾಳ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳವೆಂದು ನಿಜವಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕೃಷಿಕರೂ ಕೂಡ ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಮತ್ತು ಇಂತವರಿಂದಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಕೃಷಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಮಾನವ ಕುಲ ಬದುಕಿದೆ. ಕಾರಣ ಈ ಕೃಷಿಕಾಯಕ ಶರಣರಿಗೆ ಸಾವಿರ ಶರಣು.**

****